

Ergenlerin Problemleri İnternet Kullanımının Yordanmasında Denetim Odağı ve Yaşam Doyumunun Rolü

The Role of Locus of Control and Life Satisfaction in Predicting Problematic Internet Use among Adolescents

İlkay DEMİR*, Dilek PEKER ÖZKÖKLÜ**, Burcu AYGÜN TURĞUT**

Öz: Araştırmada, ergenlerin problemleri internet kullanımları internet kullanım süreleri, yaşam doyumunu ve denetim odağı açısından ele alınmıştır. Araştırmaya İstanbul’da resmi liselere devam eden 119 lise öğrencisi katılmıştır. Araştırmanın verileri, Problemleri İnternet Kullanımı Ölçeği, Yaşam Doyumu Ölçeği, Denetim Odağı Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu yoluyla elde edilmiştir. Hiyerarşik regresyon analizi ile elde edilen analiz sonuçları, internet kullanım süresinin, denetim odağının ve yaşam doyumunun problemleri internet kullanımının anlamlı yordayıcıları olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Problemleri internet kullanımı, ergenlik, yaşam doyumunu, denetim odağı, internet kullanım süresi

Abstract: Problematic internet use among adolescents was examined in terms of time spent on the internet, life satisfaction and locus of control among adolescents in this study. Participants of the study consisted of 119 students attending formal high schools. Data was collected via Problematic Internet Use Scale, Life Satisfaction Scale, Locus of Control Scale and Personal Information Form. Results of the Hierarchical Regression Analysis revealed that time spent on the internet, life satisfaction and locus of control were significant predictors of problematic internet use among adolescents.

Keywords: Problematic internet use, adolescence, life satisfaction, locus of control, time spent on the internet

Giriş

Günümüzde internet sayesinde insanlar ihtiyaç duyduğu her türlü bilgiye hızlı bir şekilde ulaşabilmekte, dünyada meydana gelen olaylardan anında haberdar olabilmekte, eğlenceli vakit geçirebilmekte ve diğer bireylerle iletişim kurabilmektedir (Ayhan ve Balcı, 2007). Ayrıca internet gençler arasında sıklıkla Facebook ve Twitter gibi sosyal medya sitelerine erişim amacıyla kullanılmaktadır (Seferoğlu ve Yıldız, 2013). Bu haliyle internet bir kitle iletişim aracı olmanın ötesinde, bireylerin gündelik hayatını çevreleyen temel öğelerden biri haline gelmiştir (Çağır ve Gürkan, 2012). Diğer yandan, internete daha kolay ulaşılabilir olması, bireyin internet başında geçirdiği zamanı artırabilmekte, bu da bir takım psikolojik olumsuzluklara neden olabilmektedir. (Batugün ve Hasta, 2010; Murali ve George, 2007). Nitekim internete erişimi olanların internet bağımlılığı puan ortalamalarının internet erişimi olmayanlarınkine göre daha yüksek olduğu görülmektedir (Seferoğlu ve Yıldız, 2013). Problemleri internet kullanımı yalnızlık, sosyal çekilme ve depresyon gibi önemli psikolojik sonuçlara yol açabilmekte ve bireylerin yaşam kalitesini etkilemektedir (Kraut vd., 1998; Young ve Rogers, 1998)

Bazı bireyler internet kullanımını gereksinim duydukları miktarla sınırlarken, bazılarının bu sınırlamayı yapamadığı, iş ve sosyal yaşamlarında aşırı kullanım nedeniyle sorunlar yaşadıkları görülmektedir. Bireylerde sorun yaratan davranış örüntüsü, zarar verici olması ya da normalden belirgin sapma göstermesi nedeni ile “patolojik” ya da “problemleri” olarak tanımlanmaktadır. Problemleri internet kullanımı [PİK], internetin yoğun kullanılması, bu kullanımın kontrol altına alınamaması ve kişinin ev, iş, okul, sosyal ya da psikolojik yaşamına ciddi zarar vermesi durumudur (Beard ve Wolf, 2001; Caplan, 2006; Morahan-Martin ve

* Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, İstanbul, demiri@istanbul.edu.tr

** Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, İstanbul

Schumacher, 2000). Problemlı internet kullanımının farklı tanımları olsa da ortak noktaları internette geçirilen uzun zaman, kullanımın kontrolsüz olması ve bireyin sosyal, psikolojik yaşantısının olumsuzluğudur. Günümüze dek, problemlı internet kullanımını test etmeye yönelik olarak geliştirilen ölçme araçlarında da söz konusu temel özellikler üzerinde durulmuştur (Brenner, 1997; Caplan, 2002; Ceyhan, Ceyhan ve Gürcan, 2007; Kayri ve Günüç, 2009; Özcan ve Buzlu, 2005). Söz konusu üç öge internette geçirilen zaman, denetim odağı ve yaşam doyumu bağlamında incelenebilir.

İnternette geçirilen zaman açısından ele alındığında, günlük yaşamda aşırı internet kullanımının bağımlılığa yol açtığı ve bu durumun okul başarısında düşmeye, okul ve aile ilişkilerinde problemlere yol açtığı yönünde görüşler bulunmaktadır (Akbulut ve Yılmazel, 2012). Buradan yola çıkarak problemlı internet kullanımı gösteren bireylerin, interneti çok kullandıkları ve her seansta çok uzun süreler boyunca çevrimiçi kaldıkları söylenebilir (Cao, Sun, Wan, Hao ve Tao, 2011; Chak ve Leung, 2004). Günlük internet kullanımı süresi arttıkça problemlı internet kullanımının artabileceği çeşitli araştırmalarda da bulunmuştur (Ceyhan ve Ceyhan 2007; Sırakaya ve Seferoğlu, 2013). Ancak internette geçirilen zamanın yüksek olması her durumda problemlı internet kullanımına yol açabilir demek uygun değildir. Çünkü, internette geçirilen süredeki artış ile problemlı internet kullanımı arasındaki ilişki, aslında internette geçirilen zamandaki artışın, problemlı internet kullanımının hem sebebi hem de sonucu olabileceğini düşündürmektedir (Cao vd., 2011).

Problemlı internet kullanımı bağlamında irdelenen bir diğerk değişken olan internet kullanımının kontrol altına alınması, denetim odağı açısından ele alınabilir. Rotter (1966), tarafından yapılan tanıma göre denetim odağı; bireyin kendisini etkileyen olayları kendi yetenekleri, özellikleri ve davranışları gibi içsel değişkenlere, ya da kaderi, güçlü olan başka insanlar gibi dışsal değişkenlere bağlama eğilimidir. Dolayısıyla iç denetim; inançla alakalı olaylar veya inançlardan ortaya çıkan, çabalar veya sürdürülebilir yetenekler gibi özelliklerdir. Dış denetim ise; bireyin kontrolü dışındaki şans, görevin zorluğu veya diğerk insanların davranışları gibi bazı faktörlerden kaynaklanan çıktılara ya da olaylara inanmayla ilgilidir (Rotter, 1966; Stipek, 1993). Chak ve Leung'a (2004) göre, problemlı internet kullanımı görülen öğrenciler şansa ve onun kişinin kaderi üzerindeki kontrolüne inanan, fakat kendilerinin hayatları üzerindeki kontrolüne inmayan kişilerdir.

Birey, davranışları üzerinde kontrolü olduğuna inandığı zaman internetle ilgili davranışlarını da kontrol altına alabilir ve problemlı internet kullanımının önüne geçebilir. İçten denetimliler, yeteneklerini dikkate alarak, istedikleri zaman internet kullanımlarını kontrol altına alabilir, azaltabilir veya durdurabilirler. İçten denetimliler, internet kullanımlarını azaltmaya çalıştıkları zaman, huzursuzluk, bunalım veya asabilik duygularını hissetmeyeceklerdir (Chak & Leung, 2004). Dıştan denetimlilerin ise başlangıçta planladıklarından daha fazla internette kalma problemleri vardır ve internet kullanımlarını kontrol etmekte daha az başarılı olabilirler (Chak ve Leung, 2004). Bu demektir ki, bir kişi eğer kendi hayatı üzerinde kontrole sahip olduğuna inanırsa internet davranışlarını da daha fazla kontrol ederek daha az problemlı internet kullanımı davranışı gösterebilir (Santa-Rita, 1997). Zaten internet bağımlılığı ile denetim arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmalarda, internet bağımlılığının denetim kaybı ile ilişkili olduğu; bilgisayar kullanımındaki başarılı deneyimlerin ise denetimlilikle ilişkili olduğu görülmektedir (Hur, 2006; Ko, Yen, Chen, Chen ve Yen, 2005).

Ülkemizde denetim odağı ile ilgili çalışmalara konu olan değişkenlerden bazıları; tükenmişlik, saldırganlık, mantıkdışı inançlar, benlik saygısı, yalnızlık, eleştirel düşünme becerisi, problem çözme becerileridir (Buluş, 1996; Çivitci, 2009; Gültekin, 2004; Tümkaya, 2000). Bu çalışmalara karşın, problemlı internet kullanımının denetim odağı ile ilişkisini ele alan çalışmalarda sınırlıdır. İskender ve Akın'ın (2010) çalışmasında, diğerk çalışmalarda paralel biçimde internet bağımlılığı ve içten denetimlilik arasında olumsuz, dıştan denetimlilik ile ise olumlu ilişki olduğu bulunmuştur.

Problemlı internet kullanımı ile ilişkilendirilen bir diğerk faktör olan yaşam doyumu, bir bireyin kendi belirlediği ölçütlere uygun bir biçimde tüm yaşamını olumlu değerlendirmesi olarak tanımlanmaktadır (Diener, Emmons, Larsen ve Griffin, 1985; Veenhoven, 1996). Yaşam

doyumunu öznel iyi oluşun bilişsel bileşenidir ve bireyin kendisi için oluşturduğu ölçütler ile yaşam koşullarını algılayışı arasındaki karşılaştırmaları, dolayısıyla kendi yaşamı hakkında bilişsel yargılamaları, değerlendirmeleri içermektedir (Çeçen, 2007; Yetim, 2001). Hem ülkemizde hem de yurtdışında yaşam doyumunu ve internet bağımlılığı arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalarda, aralarında olumsuz yönde bir ilişki olduğu bulunmuştur (Akin, 2012; Bozoğlan, Demirel ve Şahin, 2013; Caplan, 2003; Cao vd., 2011; Çelik ve Odacı, 2013; Kraut, Patterson, Lundmark, Kiesler, Mukopadhyay ve Scherlis, 1998; Ko vd., 2005; Leung ve Lee, 2005; Stepanikova, Nie ve He, 2010; Şenol-Durak ve Durak, 2011).

Yaşam doyumunun problemleri internet kullanımına nasıl yol açtığına ilişkin temel tartışma, bireylerin, kendileri ve yaşamlarıyla ilgili yaşadıkları tatminsizlik duygularından kaçmak ve psikolojik bir doyum aramak için internette daha fazla zaman geçirmeyi tercih ettikleri yönündedir. Ancak yaşam doyumsuzluğundan kaçmak için daha fazla internette zaman geçirmek, problemleri internet kullanma olasılığını arttıran önemli bir faktör olarak görülmektedir. Buna göre internet, doyumsuzluğun kaynağıyla yüzleşmemek için bir bahaneye dönüşerek problemleri internet kullanımına yol açmaktadır (Çelik ve Odacı, 2013; Esen, 2010). Bir diğer açıklamada ise problemleri internet kullanımı, bireylerin doyum kaynaklarıyla daha az bağ kurmalarına yol açmakta, bu da daha mutsuz ve doyumsuz hissetmelerine yol açmaktadır (Kraut vd., 1998). Bu açıklamaya göre, problemleri internet kullanımı yaşam doyumunu olumsuz etkilemekte, buna karşılık yaşam doyumunun düşüklüğü de problemleri internet kullanımına yol açmaktadır (Şenol-Durak ve Durak, 2011).

Problemleri internet kullanımına farklı yaş gruplarında rastlanmakla birlikte (Cao ve Su, 2007), en fazla risk altında bulunan grup ergenler olarak belirtilmiştir. Ergenlerin internet teknolojileri ile iç içe bulunmaları, olumlu sonuçların yanında patolojik internet kullanımı gibi istenmeyen durumların da oluşmasına yol açabilmektedir (Nalwa ve Anand, 2003). Ergenlerle gerçekleştirilen problemleri internet kullanımı çalışmaları sorunu psikopatolojik etmenler, yalnızlık, sosyal anksiyete, kişilerarası ilişkiler, algılanan iyilik halleri, öfke ifade tarzları, kişilik özellikleri, ve sosyal destek açısından ele almıştır (Ata, Akpınar ve Kelleci, 2011; Batıgün ve Kılıç, 2011; Çağır ve Gürkan, 2010; Çetin, Peker ve Eroğlu, 2010; Çuhadar, 2012; Kim, Ryu, Chon, Yeun, Choi, Seo, vd., 2006; Milani, Osualdella ve Di Blasio, 2009; Morahan-Martin ve Schumacher, 2000).

Denetim odağı, internet kullanım süresi ve yaşam doyumunu problemleri internet kullanımıyla ilişkilendiren bazı çalışmalar bulunsun da, söz konusu değişkenleri birarada ele alan ve problemleri internet kullanımının yordamasında görece katkıları inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmayla söz konusu değişkenlerin problemleri internet kullanımını yordamada görece katkılarının incelenmesi ve böylelikle her bir değişkenin özgün katkısının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ilgili çalışmalardan yola çıkarak şu sorulara yanıt aranacaktır:

1. İnternette geçirilen zamanın PİK'i yordamada anlamlı bir katkısı bulunmakta mıdır?
2. Denetim odağının, internette geçirilen zamandan bağımsız olarak PİK'i yordamada anlamlı bir katkısı bulunmakta mıdır?
3. Yaşam doyumunun internette geçirilen zaman ve denetim odağından bağımsız olarak PİK'i yordamada anlamlı bir katkısı bulunmakta mıdır?

Yöntem

Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubu, 2013 bahar yarıyılında İstanbul ilinde bulunan dört farklı okul türündeki resmi liseye devam eden öğrencilerden seçkisiz olarak belirlenmiştir. Çalışma grubunu oluşturan ve yaşları 14 ile 17 arasında değişen ($\bar{x}$ = 15,18) toplam 119 öğrencinin % 24'ü imam hatip lisesinde, % 24'ü düz lisede, % 20'si anadolu lisesinde, % 31'i ise meslek lisesinde öğrenim görmektedir. Öğrencilerin % 56'sı Lise 1., % 28'i Lise 2. ve % 16'sı Lise 3. sınıfa devam etmektedir. Çalışma grubunun % 53'ü kız ve % 47'si erkek öğrencilerden

oluşmaktadır ve öğrencilerin günlük ortalama internet kullanım süreleri 0 ile 6 saat arasında ($\bar{x} = 1,91$) değişmektedir.

Veri toplama

Veri Toplama Yöntemleri. Veriler, öğrencilere uygulanan kişisel bilgi formu ve üç ayrı ölçek aracılığıyla elde edilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu. Araştırmacılar tarafından hazırlanan bu formda öğrencilerin yaş, cinsiyet, öğrenim gördükleri lise türü ve günlük ortalama internet kullanma süresini öğrenmeye yönelik sorulara yer verilmiştir. Öğrencilerin yaş ve günlük ortalama internet kullanım süreleri açık uçlu olarak sorulmuş ve öğrencilerden yaşlarını ve internette bir günde ortalama ne kadar zaman geçirdiklerini ilgili bölüme yazmaları istenmiştir.

Problemlı İnternet Kullanım Ölçeği (PİKÖ). PİKÖ, Ceyhan vd. (2007), tarafından üniversite öğrencilerinin problemlı internet kullanım düzeylerini ölçmek amacı ile geliştirilmiştir. Ölçek, “tamamen uygun”dan “hiç uygun değil”e kadar değişen aralıkta beşli derecelendirme sistemi ile cevaplanan 33 maddesi vardır. Ölçekten alınabilecek puanlar 33 ile 165 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan puanların yükselmesi bireylerin internet kullanımlarının sağlıksızlaşmasına, onların yaşamlarını olumsuz bir biçimde etkilemesine ve internet bağımlılığı gibi bir probleme eğilim oluşturabileceğine işaret etmektedir. PİKÖ’nün güvenilirlik çalışmalarında ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı (α) .94 olarak bulunmuştur. Madde toplam puan güvenilirliği katsayılarının ise .31 ile .70 arasında ($p < .001$) değiştiği bulunmuştur. Aynı zamanda, ölçek puanlarının uç gruplarda karşılaştırılması sonucu, tüm maddelerin $p < .0001$ düzeyinde anlamlı olduğu bulunmuştur. Ölçeğin dört hafta ara ile ölçümlenen test tekrarı puanları korelasyonu .81 olarak bulunmuştur ($p < .001$). Ölçeğin iki parçası arasındaki korelasyonun ise .83 olduğu belirlenmiştir (Ceyhan vd., 2007).

Rotter Denetim Odağı Ölçeği. Rotter (1966), tarafından geliştirilen bu ölçek 29 maddeden oluşmaktadır. Ölçek bireylerin genellenmiş kontrol beklentilerinin, içsellik – dışsallık boyutu üzerindeki konumunu belirlemeyi amaçlamaktadır. Ölçek puanları 0 ile 23 arasında değişmekte ve yükselen puan dış denetim odağı inancının arttığına işaret etmektedir. Rotter denetim odağı ölçeği Türkçe’ye Dağ (1991) tarafından uyarlanmıştır. Rotter denetim odağı ölçeğinin test – tekrar test güvenilirlik kat sayısı .83’tür. Ölçeğin KR-20 tekniği ile hesaplanan güvenilirlik katsayısı .68, cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı ise .70 olarak bulunmuştur (Dağ, 1991).

Yaşam Doyumu Ölçeği. Ölçek, Diener vd. (1985) tarafından geliştirmiştir. Dilimize Köker (1991) ve Yetim (1991) tarafından uyarlanmıştır ve genel yaşam doyumunu ölçmektedir. Ölçek toplam beş maddeden oluşmaktadır ve ölçek puanları 5 ile 35 puan arasında değişmektedir. Yaşam doyum ölçeğindeki ifadeler "1-verilen ifadeye asla katılmıyorum" ve "7- verilen ifadeye tamamen katılıyorum", derecelendirme arasında değişmektedir. Ölçekten alınan puanların yüksekliği yaşam doyumunun yüksekliğine işaret etmektedir. Köker (1991) ölçek maddelerini dilimize çevirmiş ve yüzey geçerliği (face validity) yöntemiyle geçerlik çalışmasını yapmıştır. Ayrıca ölçeğin üç hafta arayla uygulanmasıyla test tekrar test tutarlılık katsayısının 0.85 olduğu bulunmuştur. Yetim (1991) ise, düzeltilmiş split-half değerini 0.75 ve Kuder Richardson–20 değerini ise 0.78 olarak bulmuş ve ayrıca ölçeğin iç tutarlılık katsayısı da 0.79 olarak hesaplanmıştır.

İşlem

Veriler araştırmacılar tarafından, dört farklı lisede sınıf öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarından yardım alınarak toplanmıştır. Veri toplama işlemi öğretmen ve okul psikolojik danışmanı ile görüşülerek, belirlenen ders saatlerinde gerçekleştirilmiş, bilgi formu ve üç ölçekten oluşan formlar öğrenciler tarafından ortalama yarım saatte yanıtlanmıştır.

Verilerin analizi

Analizlere geçmeden önce, normallik varsayımı için çarpıklık ve basıklık değerleri hesaplanmış ve kabul edilebilir değerler aldıkları bulunmuştur. Veriler ayrıca aykırı değerler açısından kontrol edilmiş ve herhangi bir aykırı değer saptanmamıştır. Son olarak değişkenler arasında

olası çoklu bağlantı problemini test etmek amacıyla Tolerans ve VIF değerleri incelenmiştir. Yapılan analizler değişkenlerin VIF değerlerinin 1 ile 1,1 arasında değiştiğini, Tolerans değerlerinin ise 0,88 ile 0,99 arasında değiştiğini ve değişkenler arasında herhangi bir çoklu bağlantı problemi olmadığını göstermektedir. Çalışmada değişkenler arası ilişkileri test etmek amacıyla Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayıları hesaplanmış, ardından internet kullanım süresi, denetim odağı ve yaşam doyumunun Problemlerli internet kullanımını ne derecede yordadığını saptamak amacıyla çok yönlü hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır. Araştırmada tüm işlemler SPSS 16 aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Lise öğrencileri arasında problemlerli internet kullanımı internet kullanım süresi, denetim odağı veya yaşam doyumu arasındaki ilişkileri test edebilmek amacıyla Pearson çarpım momentler korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Buna göre, problemlerli internet kullanımı ile yaşam doyumu arasında olumsuz yönde anlamlı bir ilişki bulunurken ($p < .01$), denetim odağı ve internet kullanım süresi arasında olumlu yönde anlamlı ilişkiler ($p < .01$) saptanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Değişkenler Arasındaki İlişkiler İçin Hesaplanan Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayıları

	1	2	3	4
PİK (1)	1	,31**	,43**	-,30**
İnt.Kul.Süre (2)			,16	-,07
Den. Odağı (3)				-,28**
Yaşam Doy. (4)				1

** $p < .01$

Korelasyon analizinin ardından, internet kullanım süresi, denetim odağı ve yaşam doyumunun problemlerli internet kullanımını yordamadaki görece katkılarını ortaya koyabilmek amacıyla çok yönlü hiyerarşik regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Üç blok halinde gerçekleştirilen hiyerarşik regresyon analizinde birinci aşamada internet kullanım süresi; ikinci aşamada denetim odağı; üçüncü aşamada ise yaşam doyumu eklenerek model oluşturulmuştur (Tablo 2).

Analiz sonuçlarına göre birinci aşamada girilen internet kullanım süresinin model içinde özgün katkısının istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($R^2 = ,10$, $F(1/117) = 12,65$, $p < ,01$). Modele ikinci adımda girilen denetim odağının özgün katkısının model içerisinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($R^2 = ,25$, $F(2/116) = 19,23$, $p < ,01$). Modele üçüncü adımda giren yaşam doyumunun özgün katkısının model içerisinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($R^2 = ,28$, ($F=3/115) = 15,10$, $p < ,05$).

Tablo 2. PİK Puanları için İnternet Kullanımı, Denetim Odağı ve Yaşam Doyumu Değişkenlerine Göre Hesaplanan Hiyerarşik Regresyon Analizi

	Model 1			Model 2			Model 3		
	B	SE B	β	B	SE B	β	B	SE B	β
İnt. Kul.Süre	3,93	1,10	,31	3,17	1,02	,25	3,11	1,01	,25
Denetim Od.				1,72	,36	,39	1,49	,36	,34
Yaşam Do.							-,52	,22	-,19
R^2		,10			,25			,28	
F Δ R^2		,10**			,15**			,03*	

* $p < .05$. ** $p < .01$

Analizin birinci adımında internet kullanım süresinin varyansı tek başına %10 oranında yordadığı bulunmuştur. Hiyerarşik regresyon analizinde ikinci aşamada denetim odağının modele katılması ile açıklanan toplam varyans oranı %25'e yükselmiş ve bu değişkenin modele katkısı tek başına %15 düzeyinde olmuştur. Üçüncü aşamada modele eklenen yaşam doyumunu ile açıklanan toplam varyans oranı %28'e yükselmiş ve bu değişkenin tek başına modele katkısının %3 olduğu saptanmıştır.

Tartışma

Ergenlerin problemlı internet kullanımı ile çeşitli değişkenlerle ilişkisi ele alınan bu araştırmada, problemlı internet kullanımının en güçlü yordayıcısının denetim odağı olduğu, kullanım süresinin diğer bir önemli yordayıcı olduğu, yaşam doyumunun ise görece daha zayıf olmakla birlikte, problemlı internet kullanımını anlamlı düzeyde yordadığı bulunmuştur.

Denetim odağının en önemli özelliklerinden biri bireylerin çeşitli olaylar üzerindeki gerçek denetimlerini ölçmek yerine, kendi algıladıkları denetim düzeyini ölçmesidir. Buna göre, birey davranışlarının ve sonuçlarının ne kadar kontrolü altında olduğunu düşünürse, davranışlarını düzenlemek için o kadar fazla çaba sarfeder varsayımına dayanmaktadır. Bu açıdan incelendiğinde ergenlerde çok sayıda problem davranışın denetim odağıyla ilişkili olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Jih, Sirgo ve Thomure, 1995; Schneider & Busch, 1999). Ergenlik döneminde görülebilecek problem davranışlardan biri olan problemlı internet kullanımının dış denetimle ilişkili olduğunu öne süren Chak ve Leung (2004), internet kullanımını kontrol etme çabasının bireyin davranışı üzerindeki kontrolüne ne derecede inandığıyla ilişkili olduğunu öne sürmektedir. Bu çalışmanın bulguları, söz konusu yaklaşımı destekler niteliktedir ve konuyla ilgili yapılan araştırmalarla (Bellamy ve Hanewisz, 2000; İskender ve Akın, 2010; Rotsztein, 2003; Welsh, 1999) paralellik göstermektedir.

Problemlı internet kullanımının en önemli belirleyicilerinden biri olduğu öne sürülen internet kullanım süresi bu çalışmada da, önemli bir yordayıcı olarak bulunmuştur. Cao ve diğerlerinin (2011) önerdiği gibi, internetin başında uzun süreler kalmak, internet kullanımının problemlı özellikler göstermesine yol açabilmektedir. Bu bulgu da konuyla ilgili diğer araştırma bulgularıyla örtüşmektedir (Akbulut ve Yılmazel, 2012; Chak ve Leung, 2004; Odacı ve Kalkan, 2010; Karaoğlan, Yılmaz, Teke ve Keser, 2014).

Yaşam doyumunun problemlı internet kullanımıyla ilişkisini açıklayan iki temel yaklaşımdan birine göre, internetin sorunlu kullanımı bireyde doyumсуuzluğa yol açmaktadır (Kraut vd., 1998; Şenol-Durak ve Durak, 2011). Diğer yaklaşıma göreyse doyumсуuzluk bireyleri internet kullanımına yönlendirmektedir (Çelik ve Odacı, 2013; Esen, 2010). Bu çalışmada doyumсуuzluk temel bir yordayıcı olarak ele alındığından, doyumсуuzluğun sorunlu internet kullanımına temel oluşturduğu düşünülmektedir. Her ne kadar araştırmada doyumсуuzluğun problemlı internet kullanımının anlamlı bir yordayıcısı olduğu bulunsada, denetim algısı ve internet kullanım süresi kadar güçlü bir yordayıcı olmadığı görülmüştür. Söz konusu bulguya paralel olarak Esen ve Siyez'in (2011) çalışmasında da yaşam doyumunu ile internet bağımlılığı arasında anlamlı ancak zayıf bir korelasyon olduğu bulunmuştur. Bu sonuç, bireyin internet kullanımını ne kadar problemlı algıladığıyla ilişkili olabilir. Dolayısıyla problemlı internet kullanımıyla ilgili sonraki çalışmalarda, problemlı olsun ya da olmasın, internet kullanımının bireyleri ne derecede tatmin ettiğinin de bir değişken olarak ele alınması, yaşam doyumuyla ilişkisini anlamak açısından faydalı olabilir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma, benzer çalışmalarda da görüldüğü üzere, gün içerisinde internet başında geçirilen zamanının artmasının problemlı internet kullanımıyla ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu sonuçtan hareketle, ergenlerin internet başında geçirdiği zamanının denetim altına alınmasının, onların problemlı internet kullanımı riskini azaltacağı düşünülmektedir. İnternet kullanım süresinin kontrol altına alınması için ergenlerin bu konudaki öz-denetim ve zaman yönetimi becerilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmaların yanı sıra, anne-babaların ergenin internet davranışını izleme becerilerinin artırılmasının da önemli olduğu düşünülmektedir. Ayas ve

Horzum'un (2013) çalışmasında internet konusunda ihmalkar tutuma sahip ebeveynlerin çocuklarının, otoriter, müsamahakar ve demokratik tutuma sahip ailelerinin çocuklarına göre daha fazla problemlili internet kullanımına sahip olduğu bulunmuştur. Söz konusu bulgular ailelerin internet kullanımı ve bu kullanımın niteliği konusunda çocuklarına rehberlik etmeleri ve onları denetlemelerinin önemini göstermektedir. Ayrıca günümüzde internet gibi teknoloji kullanımına ilişkin genç kuşaklar önceki kuşaklara göre daha bilgili ve deneyimli olduklarından, bir çok anne-baba çocuklarının internet kullanımını nasıl izleyebilecekleri ve denetleyebilecekleri konusunda yeterli bilgiye sahip değildir (Eastin, Greenberg ve Hofschire, 2006; van den Eijnden vd., 2010). Bu nedenle internet kullanımı ve denetimi konusunda ailelere bilgilendirici eğitimlerin verilmesi, ergenlerin internet kullanımını kontrol edebilmeleri açısından önemli görülmektedir.

Diğer yandan, bu çalışmada ergenlerin dıştan denetimliliğinin problemlili internet kullanımının en önemli yordayıcısı olduğu görülmektedir. Bu bulgu da, ergenlerin internet davranışlarına yönelik öz-denetim becerilerini güçlendirmeye yönelik çalışmaların, problemlili internet kullanımı riskine karşı güçlü bir koruyucu etkisini olabileceği düşüncesini destekler niteliktedir. Bireylerin içten denetimli oluşuyla ilgili bir diğer faktör öz-yetkinliktir (Bandura, 1997). Yapılan araştırmalar öz-yetkinlik düzeyinin yüksek oluşunun bireylerin içten-denetimliliğini arttırdığını göstermektedir (Ajzen, 2002). Bu bulgulardan hareketle, ileride yapılacak çalışmalarda ergenlerde internet kullanımına yönelik öz-denetim ve öz-yetkinlik becerileri programlarının geliştirilmesi ve etkililiğinin sınanması önerilebilir. Diğer yandan problemlili internet kullanımına yönelik -özellikle bilişsel-davranışçı yönelimli- psikolojik danışma müdahalelerinin içten denetim, öz-denetim, öz-yetkinlik ve öz-düzenleme başlıklarını içermesinin, müdahalelerin etkililiğini arttıracığı düşünülmektedir.

Son olarak, bu çalışmada yaşam doyumunun, problemlili internet kullanımının yordanmasında anlamlı ancak güçlü olmayan bir faktör olduğu bulunmuştur. Bu bulgudan hareketle, ergenlerin yaşam doyumunu arttıracak önlemlerin alınmasının problemlili internet kullanımının azaltılmasına katkıda bulunabileceği düşünülebilir. Ergenlik döneminde yaşam doyumunun en önemli yordayıcıları arasında nitelikli arkadaş ve aile ilişkileri ile belirgin yaşam amacına, motivasyon ve umuda sahip olmak sayılabilir (Proctor, Linley ve Maltby, 2009). Dolayısıyla, ergenlerin yaşam doyumlarını arttırmaya yönelik rehberlik ve psikolojik danışma stratejileri öncelikli olarak sayılan alanlara odaklanmalıdır. Yaşam doyumunun arttırılmasına yönelik müdahalelerin problemlili internet kullanımının azalmasına anlamlı bir katkısının bulunup bulunmadığının ise, ileride yapılacak deneysel çalışmalarla sınanması önerilebilir. Ayrıca, yaşam doyumunu ile problemlili internet kullanımına ilişkin açıklamalar, iki değişken arasında ilişki olduğunu göstermekle birlikte, bu ilişkinin kaynaklarına ilişkin farklı yaklaşımlar öne sürmektedir. İleride yapılacak çalışmalarda bu farklı bakış açılarını sınamaya olanak veren boylamsal ve deneysel yöntemlerin kullanılmasının ilişkinin doğasını daha iyi anlamaya katkıda bulunabileceği düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Ajzen, I. (2002). Perceived behavioral control, self efficacy, locus of control and the theory of planned behavior. *Journal of Applied Social Psychology*, 34 (4), 665-683.
- Akbulut, A. B. ve Yılmazel, G. (2012). Ergen Yaş Grubunda İnternet Bağımlılığı Düzeyinin Belirlenmesi. *15. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi*, Bursa.
- Akın, A. (2012). The relationships between Internet addiction, subjective vitality, and subjective happiness. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 185, 404-410.
- Ata, E.E., Akpınar, Ş. ve Kelleci, M. (2011). Üniversite öğrencilerinin problemlili internet kullanımı ile öfke ifade tarzları arasındaki ilişki. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 10 (4), 473-480.
- Ayas, T., & Horzum, M. (2013). Relation between depression, loneliness, self-esteem and internet addiction. *Education*, 133 (3), 283-290.
- Ayhan, B., ve Balcı, Ş. (2009). Kırgızistan'da üniversite gençliği ve internet: Bir kullanımlar ve doyumlar araştırması. *Ahmet Yesevi Üniversitesi Bilgi Dergisi*, 2, 13-40.

- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. Macmillan.
- Batıgün, A. D., ve Hasta, D. (2010). İnternet bağımlılığı: Yalnızlık ve kişilerarası ilişki tarzları açısından bir değerlendirme. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11 (3), 213-219.
- Batıgün, A. D., ve Kılıç, N. (2011). İnternet bağımlılığı ile kişilik özellikleri, sosyal destek, psikolojik belirtiler ve bazı sosyo-demografik değişkenler arasındaki ilişkiler. *Türk Psikoloji Dergisi*, 26 (67), 1-10.
- Beard, K. W., & Wolf, E. M. (2001). Modification in the proposed diagnostic criteria for Internet addiction. *CyberPsychology & Behavior*, 4 (3), 377-383.
- Bellamy, A., & Hanewicz, C. (2001). An exploratory analyses of the social nature of Internet addiction. *Electronic Journal of Sociology*, 5, article 003. 12.11.2014 tarihinde <http://www.sociology.org/content/vol005.003/ia.html> adresinden alınmıştır.
- Bozoğlan, B., Demirer, V. ve Şahin, İ. (2013). Loneliness, self-esteem, and life satisfaction as predictors of Internet addiction: A cross-sectional study among Turkish university students. *Scandinavian Journal of Psychology*, 54 (4), 313-319.
- Brenner, V. (1997). Psychology of computer use: XLVII. Parameters of Internet use, abuse and addiction: the first 90 days of the Internet Usage Survey. *Psychological reports*, 80 (3), 879-882.
- Buluş, M. (1996). *Ergen öğrencilerde denetim odağı: Yalnızlık düzeyi ilişkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Cao, F. L., & Su, L. Y. (2007). Internet addiction among Chinese adolescents: prevalence and psychological features. *Child: Care, Health and Development*, 33 (3), 275-281.
- Cao, H., Sun, Y., Wan, Y., Hao J., & Tao F. (2011). Problematic Internet use in Chinese adolescents and its relation to psychosomatic symptoms and life satisfaction. *Public Health*, 11, 802-823.
- Caplan, S.E. (2002). Problematic Internet use and psychosocial well-being: development of a theorybased cognitive-behavioral measurement instrument. *Computers in Human Behavior* 18, 553-575.
- Caplan, S. E. (2003). Preference for online social interaction: A theory of problematic Internet use and psychosocial well-being. *Communication Research*, 30, 625-648.
- Caplan, S. E. (2006). Relations among loneliness, social anxiety, and problematic Internet use. *CyberPsychology & Behavior*, 10 (2), 234-242.
- Ceyhan, E., Ceyhan, A. A., ve Gürcan, A. (2007). Problemlı internet kullanımı ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7 (1), 387-416.
- Ceyhan, E., & Ceyhan, A.A. (2007). An investigation of problematic internet usage behaviors on Turkish university students. In *The proceedings of 7. International Educational Technology Conference*, (pp.115-120). Near East University: North Cyprus.
- Chak, K., & Leung L. (2004). Shyness and locus of control as predictors of Internet addiction and Internet use. *CyberPsychology & Behavior*, 7, 559-70.
- Çağır G. ve Gürkan, U. (2012). The relationship between the levels of high school and university students' problematic use of internet and their perceived wellness and loneliness levels. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 70-85.
- Çeçen, A. R. (2007). Üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve yaşam doyumu düzeylerine göre sosyal ve duygusal yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (2), 180-190.
- Çelik, Ç.B. ve Odacı H. (2013). The relationship between problematic internet use and interpersonal cognitive distortions and life satisfaction in university students. *Children and Youth Services Review*, 35 (3), 505-508.
- Çetin, B., Peker, A. ve Eroğlu, Y. (2010). Kız öğrencilerde siber zorba ve kurban olmanın yordayıcıları olarak internet bağımlılığı ve yaşam doyumu. İçinde Keser, N., Baytekin, B.(Edt.). 1. *Uluslararası kadın ve sağlık kongresi kongre kitabı*, (ss.181-186).
- Çivitci, A. (2009). İlköğretim öğrencilerinde yaşam doyumu: Bazı kişisel ve ailesel özelliklerin rolü. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 92-117.

- Çuhadar, C. (2012). Exploration of problematic internet use and social interaction anxiety among Turkish pre-service teachers. *Computers & Education*, 59 (2), 173-181.
- Dağ, İ. (1991). Rotter' in iç – dış kontrol odağı ölçeğinin üniversite öğrencileri için güvenilirliği ve geçerliği. *Psikoloji Dergisi*, 26 (7), 11-12.
- Diener, E. D., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49 (1), 71-75.
- Eastin, M. S., Greenberg, B. S., & Hofschire, L. (2006). Parenting the internet. *Journal of Communication*, 56 (3), 486-504.
- Esen E. (2010). Ergenlerde internet bağımlılığını yordayan psiko-sosyal değişkenlerin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İzmir. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Esen, E. ve Siyez, D. M. (2011). Ergenlerde internet bağımlılığını yordayan psiko-sosyal değişkenlerin incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (36), 127-136.
- Gültekin, M. (2004). Ergenlerde kontrol alanı algısı. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (2), 267-279.
- Hur, M. H. (2006). Demographic, habitual, and socioeconomic determinants of internet addiction disorder: An empirical study of Korean teenagers. *CyberPsychology & Behavior*, 9 (5), 514–525.
- İskender, M. ve Akin A. (2010). Social self-efficacy, academic locus of control, and internet addiction. *Computers & Education*, 54, 1101–1106.
- Jih, C-S., Sirgo, V. I., & Thomure, J. C. (1995). Alcohol consumption, locus of control, and self-esteem of high school and college students. *Psychological Reports*, 76, 851-857.
- Karaoglan, F. G., Yilmaz, R., Teker, N., & Keser, H. (2014). Prediction of internet addiction of university students based on various variables. *World Journal on Educational Technology*, 6(1), 122-134.
- Kayri, M. ve Günüş, S. (2009). The adaptation of internet addiction scale into Turkish: The study of validity and reliability. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, 42 (1), 157-175.
- Kim, K., Ryu, E., Chon, M. Y., Yeun, E. J., Choi, S. Y., Seo, J. S., vd. (2006). Internet addiction in Korean adolescents and its relation to depression and suicidal ideation: A questionnaire survey. *International Journal of Nursing Studies*, 43 (2), 185-192.
- Ko, C. H., Yen, J. Y., Chen, C. C., Chen, S. H., & Yen, C. F. (2005). Gender differences and related factors affecting online gaming addiction among Taiwanese adolescents. *Journal of Nervous and Mental Disease*, 193 (4), 273–277.
- Köker, S. (1991). *Normal ve sorunlu ergenlerin yaşam doyumu düzeyinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara. Ankara Üniversitesi.
- Kraut, R., Patterson, M., Lundmark, V., Kiesler, S., Mukopadhyay, T., & Scherlis, W. (1998). Internet paradox: A social technology that reduces social involvement and psychological well-being? *American Psychologist*, 53, 1017–1031.
- Leung, L., & Lee, P. (2005). Multiple determinants of life quality: The roles of Internet activities, use of new media, social support, and leisure activities. *Telematics and Informatics*, 22, 161–180.
- Milani, L., Osualdella, D., & Di Blasio, P. (2009). Quality of interpersonal relationships and problematic Internet use in adolescence. *CyberPsychology & Behavior*, 12 (6), 681-684.
- Murali, V., & George, S. (2007). Lost online: an overview of internet addiction. *Advances in Psychiatric Treatment*, 13(1), 24-30.
- Morahan-Martin, J., & Schumacher, P. (2000). Incidence and correlates of pathological Internet use among college students. *Computers in Human Behavior*, 16 (1), 13-29.
- Nalwa, K., & Anand, A. P. (2003). Internet addiction in students: a cause of concern. *CyberPsychology & Behavior*, 6 (6), 653-656.
- Odacı, H., & Kalkan, M. (2010). Problematic Internet use, loneliness and dating anxiety among young adult university students. *Computers & Education*, 55 (3), 1091-1097.

- Özcan, N. K. ve Buzlu, S. (2005). Problemlı internet kullanımını belirlemede yardımcı bir araç: "İnternette Bilişsel Durum Ölçeği"nin üniverite öğrencilerinde geçerlik ve güvenilirliği. *Journal of Dependence*, 6, 19-26.
- Proctor, C. L., Linley, P. A., & Maltby, J. (2009). Youth life satisfaction: A review of the literature. *Journal of Happiness Studies*, 10 (5), 583-630.
- Rotsztein, B. (2003, April). *Problem internet use and locus of control among college students: A preliminary analysis*. Poster presented at The 35th Annual Conference of the New England Educational Research Organization Portsmouth, New Hampshire. 20.12.2014 tarihinde <http://www.brianrotsztein.com/downloads/internetresearch.pdf> adresinden alınmıştır.
- Rotter, J. B. (1966). Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement. *Psychological Monograph*, 80, 1-28.
- Santa-Rita, E., Jr. (1997). The effect of computer-assisted student development programs on entering freshmen locus of control orientation. *College Student Journal*, 31, 80-83.
- Schneider, H. G., & Busch, M. N. (1998). Habit control expectancy for drinking, smoking, and eating. *Addictive Behaviors*, 23, 601-607.
- Seferoğlu, S. S. ve Yıldız, H. (2013). Dijital çağın çocukları: İlköğretim öğrencilerinin Facebook kullanımları ve internet bağımlılıkları üzerine bir araştırma. *İletişim ve Diplomasi*, 2, 31-48.
- Sırakaya, M. ve Seferoğlu, S. (2013). Öğretmen adaylarının problemlı internet kullanımlarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 356-368.
- Stepanikova, I., Nie, N. H. & He, X. (2010). Time on the Internet at home, loneliness, and life satisfaction: Evidence from panel time-diary data. *Computers in Human Behavior*, 26, 329-338.
- Stipek, D. J. (1993). *Motivation to learn: From theory to practice*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Şenol-Durak, E. ve Durak, M. (2011). The mediator roles of life satisfaction and self-esteem between the affective components of psychological well-being and the cognitive symptoms of problematic Internet use. *Social Indicators Research*, 103, 23-32.
- Tümkiye, Y. D. (2000). İlkokul öğretmenlerindeki denetim odağı ve tükenmişlikle ilişkisi. *PAÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 82-97.
- van Den Eijnden, R. J., Spijkerman, R., Vermulst, A. A., van Rooij, T. J., & Engels, R. C. (2010). Compulsive Internet use among adolescents: bidirectional parent-child relationships. *Journal of abnormal child psychology*, 38 (1), 77-89.
- Veenhoven, R. (1996). Developments in satisfaction-research. *Social Indicators Research*, 37 (1), 1-46.
- Welsh, L. M. (1999). Internet use: An exploratory study of coping style, locus of control and expectancies. Unpublished doctoral dissertation, Northeastern University, Boston, MA.
- Yetim, Ü. (1991). Kişisel projelerin organizasyonu ve örüntüsü açısından yaşam doyumu. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ege Üniversitesi, İzmir.
- Young, K.S., & Rogers, R. C. (1998). The relationship between depression and internet addiction. *CyberPsychology and Behavior*, 1, 25-28.

Extended Abstract

Introduction

Problematic internet use is characterized by the intensity of internet use and the inability of the user to control internet use, which results in diminished family, school, work, social relations and psychological well-being of individuals. Although there are various definitions of problematic internet use, the common conceptualizations include long hours spend on the internet, uncontrolled use and the negative experiences in social and psychological life. These common themes may be understood in terms of time spent on the internet, locus of control and life satisfaction. Studies suggest that the relation between problematic internet use and long time

spent on the internet is twofold: time spent on the internet is either the cause or the consequence of problematic internet use.

According to Chak and Leung (2004) problematic internet users mostly believe in chance and external factors rather than personal control in explaining life events. Studies addressing the associations between problematic internet use and self-control suggest that problematic use is associated with less control and successful internet experiences are associated with more control (Hur, 2006; Ko, Yen, Chen, Chen & Yen, 2005). Individuals with internal locus of control might control their use of the internet by limiting or stopping their internet use. However individuals with external locus of control spend more time on the internet than they initially planned and are less successful in limiting their internet use (Chak & Leung, 2004).

Another variable associated with problematic internet use is life satisfaction. Life satisfaction is a component of subjective well-being and consists of individuals' cognitive judgements and perceptions about their own lives (Çeçen, 2007; Yetim, 2001). Studies addressing the relationship between problematic internet use and life satisfaction suggest a negative link between the two concepts (Akin, 2012; Caplan, 2003; Cao et al., 2011; Çelik & Odacı, 2013; Kraut, Patterson, Lundmark, Kiesler, Mukopadhyay & Scherlis, 1998; Ko et al., 2005; Leung & Lee, 2005; Stepanikova, Nie & He, 2010; Şenol-Durak & Durak, 2011; cf., Bozoğlan, Demirer & Şahin, 2013). There are two perspectives regarding the association of life satisfaction and internet use. First perspective suggests that individuals spend uncontrolled amount of time on the internet in order to avoid their unsatisfactory life experiences and to seek psychological satisfaction through internet (Çelik & Odacı, 2013; Esen, 2010). Second perspective suggests that uncontrolled time spent on the internet leads to less commitment in satisfactory life experiences resulting in less life satisfaction (Kraut et al., 1998). Given such associations, the aim of the present study is to understand the associations between problematic internet use and time spent on the internet, locus of control and life satisfaction among adolescents.

Method

For the purpose of the study 119 randomly selected adolescents attending various high schools in Istanbul (Mean age = 15,18; 53% female) completed four separate instruments consisting of an information form, Problematic Internet Use Scale (Ceyhan et al., 2007), Rotter Locus of Control Scale (Dağ, 1991; Rotter, 1966; Yetim, 1991), and Life Satisfaction Scale (Diener et al., 1985; Köker, 1991). Assumptions of normality, linearity and multicollinearity were tested and Bivariate correlations among variables were calculated before the main analysis. In order to understand the relative influence of time spent on the internet, locus of control and life satisfaction in predicting problematic internet use of adolescents, a hierarchical regression analysis was conducted.

Results and Discussion

Results of the regression model revealed that the contribution of three blocks of variables in the model was significant with the unique contribution of time spent on the internet 10%, locus of control 15% and life satisfaction 3%. The contribution of all variables in the final model was 28%. Results of the study revealed that locus of control is the strongest significant predictor in the model.

The construct of locus of control measures perceived control, rather than individuals' actual control over several events. Accordingly, the stronger the individuals believe that they have control over their behaviors, the stronger they will strive to regulate their behaviors. Several studies support this hypotheses by showing the link between problematic internet use and locus of control (Bellamy & Hanewisz, 2000; İskender & Akin, 2010; Rotsztein, 2003; Welsh, 1999). Time spent on the internet is another variable, which was considered to be an important determinant of problematic internet use and it is found to be another significant predictor in this study. Spending long hours on the internet causes more problematic uses (Cao et al., 2011) and this result is consistent with various studies (Akbulut & Yılmazel, 2012; Chak

& Leung, 2004). Finally, in this study life satisfaction is found to be a significant, but relatively weaker contributor of problematic internet use. There are two approaches explaining the link between life satisfaction and problematic internet use, the first approach suggests that the problematic internet use leads to unsatisfactory experiences, while the second approach suggests that unsatisfactory experiences lead to problematic internet use. Given the correlational nature of this study, no particular explanations, which attempts to reveal the causal relations can be inferred from this study. Thus future research that highlights the nature of this relationship would give valuable insight on this issue.